

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА I

БЕОГРАД, 1932 ГОД.

БРОЈ 40

XXXVI РЕДОВНИ САСТАНАК СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 10 АВГУСТА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

Претседавао:
Претседник
ЈОВАН АЛТИПАРМАКОВИЋ

Секретар:
ДР. ИВАН ГМАЈНЕР

Присутни су г. г. Министри: Претседник Министарског савета др. Милан Сришкић, Министар без портфеља др. Хамдија Карамехмедовић, Министар финансија др. Милорад Ђорђевић.

Почетак у 19 часова.

Садржај:

1) Примање и усвојење записника XXXV редовног састанка;

2) Дневни ред: 1) Претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о ковању сребрног новца; 2) Претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет. — Оба ова законска предлога примљена су и у начелу и у појединостима;

3) Саопштење извештаја Административног одбора о рачунима Сената за друго тромесечје 1932 године;

4) Саопштење извештаја Народне скупштине да је усвојила предлог Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини, и усвојење његове хитности од стране Сената.

Говорници: Известилац Милоје Ж. Јовановић, Министар финансија др. Милорад Ђорђевић, др. Емило Гаврила, Спира Хаџи-Ристић.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Господо сенатори, отварам XXXVI редовни састанак Сената. Молим г. секретара да прочита записник прошлог састанка.

Секретар др. **Иван Гмајнер** чита записник XXXV редовног састанка.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Има ли ко од госпoде сенатора да учини какву примедбу на прочитани записник? (Нема). Пошто примедба нема, објављујем да је записник примљен.

Прелазимо, госпoдо, на дневни ред. На дневном реду је: претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о ковању сребрног новца. Молим г. известиоца да прочита одборски извештај.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић**: Госпoдо сенатори, Финансијски одбор размотрио је поднети предлог Закона о ковању сребрног новца, како га је предложила Народна скупштина, и донео је једногласну одлуку, да се препоручи Сенату да овај предлог изволи примити.

Као извештач, задржаћу се укратко на овој ствари, јер се не могу упуштати у детаљна излагања, с погледом на то што је Закон хитан. Хоћу да изјавим, пре свега, да је овај предложени начин покрића за једну важну ванредну државну потребу нарочито у овом моменту врло згодан, јер не оптерећујући грађане неким новим порезима и наметима даје могућност, да државне финансије дођу до знатних средстава неосетно, тако рећи без икаквих жртава грађана, који су у ово време иначе разним дажбинама непосредним и посредним доста оптерећени.

Сребрни новац, који се на основу овога закона има сада емитовати, биће сигурно лепо и радо примљен у народу, јер ми врло добро зна-

мо, да наш народ, а нарочито сељак и прости народне масе, полажу много на метални новац, и да је много времена требало, да се сељаци и прости људи навикну на новчанице, које претстављају новац. Иако су исте сигурне, и имају добру и здраву подлогу, народ још увек претпоставља, да држи и чува метални новац, који ипак има неку своју сигурну унутрашњу вредност.

Господо, циљ ради кога је овај законски предлог поднет и ради кога се сребрни новац смитује врло је оправдан. Иде се на то, да се са чистим приносом, који ће добити држава од искованог новца, исплате државне обавезе, које су се већ у приличној количини нагомилале, да се исплате тако звани летећи дугови, те да они, који имају потраживати нешто од државе као дужника, у овим тешким приликама опште привредне депресије, могу доћи до свога новца, који им је толико потребан.

Ја верујем, господо сенатори, да ће ово имати врло добар утицај на државни кредит, јер ти летећи дугови шкоде и онемогућавају држави да врши своје набавке по ценама и условима под којима то чине приватна лица, јер услед неуредног одговарања својим обавезама, држава за све што набавља или предузима мора плаћати скупље него ли приватна лица. Има на пример много људи који су у послове са државом уложили много, по неки цео свој капитал и сада, услед неплаћања од стране државе, долазе у тешку ситуацију, падају под стечај и у једно очајно материјално стање. Природна је ствар, да се држава мора бринути да то стање поправи; и зато овај корак Господина Министра финансија можемо само похвалити. Желети је само, да се, приликом исплате тих дугова и обавеза, све исплати, да се исплате сви летећи дугови у земљи. Ми смо имали у том погледу рђава искуства са исплатама дугова из шведског зајма. Тада су државне обавезе исплаћиване, али није рађено у свему онако како је требало, те је било доста жалби на неправде приликом употребе приноса од тог зајма. Ја не знам колико је остало неисплаћених државних обавеза по утрошку шведског зајма, али желети је да се сада са овим новцем исплате све заостале обавезе, и да се дотле, док се не исплати то све, ниједан динар не употребити на нешто друго. Господин Министар финансија нам је тако и изјавио; у Финансијском одбору он је дао реч, да ће се државне обавезе исплаћивати редом и да се принос од ковања сребрног новца неће ни на шта друго употребити, докле год још има неисплаћених државних обавеза, осим разуме се, оних, које су још у току код суда или код административних власти, где дакле још није питање о праву појединаца пречишћено. Хоћу на овом месту нарочито да поменем да су државне обавезе о којима је реч двојачке: једне до којих је нарочито држави стало да их исплати, јер ако те не учини, нема могућности да врши своје функције и да се одржава; болнице се, на пример, морају затварати, зграде остају недовршене, итд., јер због неисплате лифферантима лифферације престају. Те обавезе притискују државу, Министра финансија и редом остале Министре, и они ће сви гледати да се те обавезе у првом реду исплате.

Друге су обавезе државе према малим, ситним људима, којима, на пример, треба исплатити неисплаћене пензије, плате итд. За исплату тих обавеза држава неће толико наваљивати, као за исплате напред наведених обавеза, јер за то нема онога разлога, који смо напред истакли, но ми тражимо да се приликом исплаћивања тих обавеза не деле једне од других, него да се исплати свима онима према којима је држава у положају дужника.

Сада ћу рећи коју реч о количини новца, који се има исковати. Да ли је ова количина, коју ћемо сада пустити у течај, велика, да ли неће због тога доћи до каквих незгода, да се неће створити каква дисажија итд.? То је питање, на које се може са вероватношћу одговорити: да до тога неће доћи. Овај ће новац несумњиво народ радо прихватити. Количина новца, која се има исковати по предлогу, тако је умерена, мања је него у многим другим државама, и несумњиво је, да ће та количина бити брзо у промету од народа апсорбована. Чак се може десити и то, што су нека господа у Финансијском одбору констатовала, да се у појединим крајевима већ почиње сребрни новац да скупља, да људи издају банкноте, а узимају сребрни новац, што значи да они имају поверење у овај новац и жељу да га чувају. Ово може дати доцније повода да се, ако би то било и ако би се појавила оскудица новца у саобраћају, приступи и новој емисији. У сваком случају, ми се од тога немамо чега бојати. Напротив, то би била повољна ситуација за нову емисију, те да се можда још до које стотине милиона динара дође у овим тешким приликама.

Ја мислим да се може десити, да наступе моменти када банкноте Народне банке могу потиснути сребрни новац из саобраћаја. По Грешемовом закону, господо, „слабији новац потискује бољи из саобраћаја“, и бољи се повлачи у касе и трезоре код богатих, а у јастуке, сламњаче итд. код сиротињих. Несумњиво је, господо, да је новац наше Народне банке добар, здрав, али ту не одлучује то често пута како ми сматрамо, него како ће сваки појединац да сматра: да ли ће он поклонити већу веру папиру који се на шалтерима Народне банке не замењује златом или оном металном новцу, који држи у рукама и којим често лупка по столу, да види како звечи и који у себи садржи вредност метала. Ја сматрам да је овај предлог Господина Министра финансија учињен у правом моменту и да је ово један од оних Закона који могу допринети у знатној мери санирању наших државних финансија и олакшању тешког финансијског стања, које данас имамо.

Са свију ових разлога, господо сенатори, ја вас молим, у име Финансијског одбора, да овај предлог, овако како је поднет, прихватите и да за њега гласате.

Сад ћу прочитати извештај Финансијског одбора. Тај извештај гласи:

Финансијски Одбор Сената на данашњој својој седници узео је у претрес предлог Закона о ковању сребрног новца, онакав какав га је Народна скупштина усвојила, и пошто је свестрано проучио у целости и појединостима, саобразно акту Сената од 10 августа 1932 г. Бр. 3330, подноси Сенату овај

ИЗВЕШТАЈ

Одбор налази да је предложено ковање сребрног новца посве оправдано, и да ће у данашњим приликама бити врло корисно, с погледом на недовољност новца, која се осећа у данашњем новчаном саобраћају.

Сем тога, Држава овим Законом добија један велики ванредни приход који је намењен исплати легатних дугова, што ће повољно утицати на државни кредит.

У погледу количине сребрног новца који се има исковати Одбор налази, да она није претерана, и да ће наш новчани промет ову количину лако и брзо апсорбовати.

Са свега напред изложеног, Одбор је једногласно решио, да препоручи Сенату, да овај законски предлог у целини усвоји.

За известиоца одређен је г. Милоје Ж. Јовановић, сенатор.

10 августа 1932 год.

Београд.

П. претседник Одбора,
Инж. Д. Поповић, с. р.

Секретар,
Др. Љубомир Томашић, с. р.

Ч л а н о в и :

Др. Емило Гаврила, с. р.
Др. Плој, с. р.
Др. Ђуро Когур, с. р.
Др. Владимир Равнићар, с. р.
Др. Урош Десница, с. р.
Милоје Ж. Јовановић, с. р.
Виловић Осман, с. р.
Др. Богдан Гавриловић, с. р.
Бањанин Јово, с. р.
Хаџи-Ристић Спира, с. р.
Др. Марко Костренчић, с. р.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**:
Отварам начелан претрес. Има реч г. Министар финансија.

Министар Финансија др. **Милорад Ђорђевић**: Господо сенатори, ваш известилац Финансијског одбора, уважени сенатор г. Јовановић, приказао вам је овај предлог закона у свима детаљима, на које би било вредно свратити вашу пажњу.

Његовом излагању ја не бих имао шта да додам, те ми остаје само да вас и са своје стране замолим да овај законски предлог изволите прихватити како је предложен; како га је и Народна скупштина усвојила (Узвизи: Живео!).

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**:
Јавио се за реч г. др. Емило Гаврила.

Др. Емило Гаврила: Господо сенатори, ми на 10 динара новог сребрног новца не видимо где је рађен, али знамо да је рађен у Енглеској. Већ на комадима од 20 динара стоји: „Ковница, акционарско друштво“. Тај новац је овде рађен. Велика је разлика, да ли се новац ради у Енглеској, или код нас, у погледу трошкова, јер и онде кошта израђивање, а кошта и код нас. Међутим

трошак за транспорт је велики, а тако су исто и издатци за наше изаслане комесаре при енглеској ковници, и за пратњу транспорта врло велики, и то чини велику разлику, тако да нам ковани новац у Енглеској много скупље стаје. Код новог новца од 50 динара ја не знам какве су диспозиције, али бих молио г. Министра финансија, ако је то могуће, да се тај новац кује у земљи и то из три разлога. Прво, имамо ковницу, друго, уштедимо транспортне трошкове, а треће, господо, ако има добити, нека та добит остане у нашој земљи. Друго немам ништа казати. (Гласови: Живео!)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**:
Има реч г. Министар финансија.

Министар финансија др. **Милорад Ђорђевић**:
Ја сам, господо сенатори, потпуно споразуман са сугестијама, које је изволео изложити ваш друг, врло поштовани господин сенатор др. Гаврила, и у том правцу биће упућена настојања Краљевске владе. Наша је жеља, да се новац кује у земљи. Ја мислим, да ћемо у том циљу постићи задовољавајуће услове са домаћом ковницом. Наша домаћа ковница учествовала је и у ковању новог сребрног новца од 10 и 20 динара, и цео је тај посао рађен у споразуму са њом, пошто је и наша ковница потписник уговора, који је држава склопила с иностраним ковницама. Уговор је наиме закључен са три ковнице, и то са енглеском, француском и нашом ковницом.

Целокупна израда новог сребрног новца није се могла поверити нашој ковници, због особене легуре, из које је израђен новац од 10 и 20 динара. Та легура је мало компликованија, она је у неку руку патент енглеске државне ковнице. Од те легуре гради се енглески државни новац. Наша ковница није се могла подухватити, да она сама топи сребро и прави легуру, него су команди прављени у енглеској државној ковници, по тамошњем узвелном начину, а у нашој ковници се само укива на предњој страни лик Његовог Величанства Краља, а на задњој страни круна. Међутим новац од 50 динара, чија ће легура бити једноставнија, моћи ће бити израђиван у нашој, београдској ковници. То је мишљење и оних државних ковница са чијим претставницима сам имао прилике да недавно разговарам, те мислим, да ћемо моћи задовољити ту општу тежњу.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**:
Пошто нема више пријављених говорника, прелазимо на гласање у начелу о овом законском предлогу. Она господа сенатори, која прихваћају у начелу овај законски пројекат, како је предложен, нека изволе гласати са „за“, а она господа, која су против тога предлога, гласаће са „против“. Молим господина секретара да изволи извршити прозивку господо сенатора.

Секретар др. **Иван Гмајнер** прозива господо сенаторе да гласају, и они су гласали овако:

Алибеговић Асим отсутан; Алкалај др. Исак отсутан, Арнаутовић Шериф за, Бањанин Јово за, Богојевић Васа за, Видаковић Антун за, Виловић Осман за, Вујић Павле за, Вукчевић др. Станојло

отсутан, Гаврила др. Емило за, Гавриловић др. Богдан за, Гај Људевит за, Глушац др. Васо отсутан, Гмајнер др. Иван за, Грасл др. Георг отсутан, Десница др. Урош за, Добринић Петар за, Драговић Милутин отсутан, Ђирлић Петар за, Ивковић др. Момчило за, Илићановић Димитрије за, Јалжабетић Томо за, Јанковић Стјепан за, Јовановић Ж. Милоје за, Карамехмедовић др. Хамдија за, Ковачевић Томо отсутан, Костић Петар отсутан; Костренчић др. Марко за, Котур др. Ђура за, Кукуљевић-Сакцињски Фран за, Љуби-братић др. Сава за; Мажураић др. Желимир отсутан; Мајстровић др. Иван отсутан, Марјановић Милан за, Махмутбеговић Сефедин за, Мићић др. Мића отсутан, Михаљчић Стеван за, Муфтић Салем за, Нешковић Јован за, Новак др. Фран за, Обрадовић Паја отсутан, Павелић др. Анте отсутан, Длој др. Мирослав за, Поповић Дака за, Поповић Матија за, Поповић Милан отсутан, Равинхар др. Владимир за, Радовановић Крста отсутан, Радуловић Марко за, Рајар др. Јанко отсутан, Рожић др. Валентин за, Самуровић Јанко за, Симоновић Милан отсутан; Смиљанић Крста отсутан, Станковић Јован за, Сулејмановић др. Џафер за, Теслић Петар отсутан, Тимотијевић Коста отсутан, Томашић др. Љубомир за, Томић Светозар отсутан, Тринајстић др. Динко за, Убавић Павле за, Франгеш др. Отон отсутан, Хаџи Бошковић Трајко за, Хаџи Ристић Спира за, Хрибар Иван за, Цветковић Јордан за, Церовић Гаврило отсутан, Шверљуга др. Станко отсутан, Шиловић др. Јосип за, Шюла Атанаџије за, Шуперина др. Беџамин отсутан.

После гласања.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Изволите, господе, чути резултат гласања. Гласало је 47 господе сенатора, и сви су гласали „за“. Према томе, објављујем да је Сенат примио у начелу предлог Закона о ковању сребрног новца.

Прелазимо на претрес у појединостима. Отварајем претрес. Пошто се нико није јавио за реч, затварајем претрес у појединостима, и молим г. известиоца да прочита члан 1 овога законског предлога.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита наслов и чл. 1 (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Стављам на гласање чл. 1. Господа која су за то да се чл. 1 прими, изволеће седети, а која су против, изволеће устати. (Сви седе). Пошто сви седе, објављујем да је члан 1. примљен. — Изволите чути чл. 2.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 2 (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Стављам на гласање чл. 2. Господа која су за то да се чл. 2. прими, изволеће седети, а која су против, изволеће устати. (Сви седе). Сви седе. Објављујем да је чл. 2. примљен. — Изволите чути чл. 3.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 3. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Стављам на гласање чл. 3. Господа која су за то, да се чл. 3. прими, изволеће седети, а која су против, изволеће устати. (Сви седе). Пошто сви седе, објављујем да је чл. 3. примљен. — Изволите чути чл. 4.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 4. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Стављам на гласање чл. 4. Господа која су за то да се чл. 4. прими, изволеће седети, а која су против, изволеће устати. (Сви седе). Сви седе. Објављујем да је чл. 4. примљен. — Изволите чути чл. 5.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 5. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Стављам на гласање чл. 5. Господа која су за то да се чл. 5. прими, изволеће седети, а која су против, изволеће устати. (Сви седе). Сви седе. Објављујем да је чл. 5. примљен. — Изволите чути чл. 6.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 6. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Прима ли Сенат чл. 6? (Прима). Објављујем да је чл. 6. примљен. Изволите чути даље.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 7. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Прима ли Сенат чл. 7? (Прима). Објављујем да је чл. 7. примљен. Изволите чути даље.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита чл. 8. (В. саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**: Прима ли Сенат чл. 8? (Прима). Објављујем да је чл. 8. примљен.

Према томе, објављујем да је Сенат примио и у појединостима предлог Закона о ковању сребрног новца.

Прелазимо на коначно решавање о овом законском предлогу у целини. Гласање се поименично. Господа која су за пријем овог предлога Закона у целини, гласаће са „за“, а господа која су против, гласаће са „против“.

Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар др. **Иван Гмајнер** прозива господу сенаторе да гласају, и они су гласали овако:

Алибеговић Асим отсутан, Алкалај др. Исак отсутан, Арнаутовић Шериф за, Бањанин Јово за, Богојевић Васа за, Видаковић Антун за, Виловић Осман за, Вујић Павле за, Вукчевић др. Станојло отсутан, Гаврила др. Емило за, Гавриловић др. Богдан за, Гај Људевит за, Глушац др. Васо отсутан, Гмајнер др. Иван за, Грасл др. Георг отсутан; Десница др. Урош за, Добринић Петар за, Драговић Милутин отсутан, Ђирлић Петар за, Ивковић др. Момчило за, Илићановић Димитрије за, Јалжабетић Томо за, Јанковић Стјепан за, Јовановић Ж. Милоје за, Карамехмедовић др. Хамдија за, Ковачевић Томо отсутан, Костић Петар отсутан, Костренчић др. Марко за, Котур др.

Ђура за, Кукуљевић-Сакцински Фран за, Љуби-
братић др. Сава за, Мажуранић др. Желимир от-
сутан, Мајстровић др. Иван отсутан, Марјановић
Милан за, Махмутбеговић Сефедин за, Мићић др.
Мића отсутан, Михалцић Стеван за, Муфтић Салем
за, Нешковић Јован за, Новак др. Фран за, Обра-
довић Паја отсутан, Павелић др. Анте за, Плој др.
Мирослав за, Поповић Дака за, Поповић Матија
за, Поповић Милан отсутан, Равнихар др. Влади-
мир за, Радовановић Крста отсутан, Радуловић
Марко за, Рајар др. Јанко за, Рожић др. Валентин
за, Самуровић Јанко за, Симоновић Милан отсу-
тан, Смиљанић Крста отсутан, Станковић Јован
за, Сулејмановић др. Џафер за, Теслић Петар
отсутан, Тимотијевић Коста отсутан, Томашић др.
Љубомир за, Томић Светозар отсутан, Тријајстић
др. Динко за, Убавић Павле за, Франгеш др.
Отон отсутан, Хаџи Бошковић Трајко за, Хаџи
Ристић Спира за, Хрибар Иван за, Цветковић
Јордан за, Церовић Гаврило отсутан, Шверљуга
др. Станко отсутан, Шиловић др. Јосип за, Шо-
ла Атанаџије за, Шуперина др. Бењамин отсутан.

После гласања.

Потпретседник Јован Алтипармаковић: Изволите, господо, чути резултат гласања. Гласало је свега 49 сенатора, и сви су гласали „за“. Према томе, објављујем да је законски предлог о ковању сребрног новца и у целини примљен.

Прелазимо на другу тачку дневнога реда: претрес извештаја Финансијског одбора о законском предлогу о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет. Има реч г. извештајца.

Извештајца Милоје Ж. Јовановић: Госпо-
до сенатори, Закон о изменама и допунама у За-
кону о порезу на пословни промет, који је прим-
љен од Народне скупштине и послат Сена-
ту да га и он по Пословнику усвоји, претресен је
у Финансијском одбору и, после експозеа Мини-
стра финансија, Финансијски одбор је одлучио
да предложи Сенату да овај Закон у целини
прими.

Порез на пословни промет, у главном, датира
из новијег времена, после европскога рата, и до-
шао је до свога развитка у току последње деце-
није. Он је усвојен у многим европским држава-
ма где се показао као порез који може да да др-
жави велике приходе — и стварно, у многим
европским државама, он износи знатан проценат
укупних државних прихода, који служе за по-
криће државних потреба. И ми смо овај порез
увели после ослобођења. Он је по својој приро-
ди непосредан порез, али показује врло много
карактерних одлика посредних пореза. Нарочито
још, од почетка, показивао је тежњу да се од
стране онога, на коме треба да остане његово
плаћање, превали на лица која купују робу, или
која траже услуге од појединаца који треба да
стварно поднесу овај порез. Према томе, како се
када успе, тај се порез или превали на друге,
којима се роба продаје или услуге указују, или се
не може превалити, него остаје на онима, који
стварно њиме бивају оптерећени те морају и да
га плате. И за једно и за друго има дакле ве-

ликих незгода. Ако оно лице, које је по закону
оптерећено и које треба тај порез да плати, не
могне да га превали делимично на оне којима
се роба продаје, или услуге чине, онда то лице
може бити преоптерећено овим новим порезом
чија се стопа овим законом знатно повећава, а
они су већ и до сада били сувише оптерећени
и овим и другим непосредним порезима.

Ако пак та лица, која робу продају или ус-
луге чине успеју, да превали тај порез на друга
лица, у крајњем случају постепено на оне који
робу троше, онда сав порески терет од овог по-
већања имају да носе потрошачи, који су да-
нас и иначе економски слаби те тешко могу да
издрже и ове досадашње терете.

По науци о порезима, господо сенатори, ова
врста пореза тешко би могла да издржи крити-
ку, али се овоме порезу ипак прибегава због
тога што је он згодан за повећање државних
прихода у оваковим временима када се та по-
већања не могу лако наћи на другој страни.

С овим порезом треба да покријемо један
део државног дефицита који се појавио услед
оподања готово свију предвиђених државних при-
хода, те га, према томе, и због тога морамо
и примити као неопходну потребу времена и као
један диктат финансијске нужде.

Ми га по тражењу Министра финансија при-
мамо и ако се може десити, да ово повећање
пореза може унети изванредан поремећај у привред-
ни промет, и ако се може догодити и то, да и
ако је предвиђен вишак прихода да се тај ви-
шак неће појавити, или да се неће појавити у
оној мери, у којој то г. Министар очекује. На сваки
начин, господо, ми га оваквог, какав је предло-
жен, примамо у нади, да ће он послужити ономе
циљу, ради кога се уводи.

Финансијски одбор, усвајајући овај предлог,
сматра, да је ово само привремена мера, да се
олакша санирање наших финансија, те да се овај
овако увећани порез не може оставити да остане
као један порез који ће се стално наплаћивати и
доцније. Примамо га и одобравамо за ову го-
дину да бисмо добили потребна средства за покри-
ће дефицита, који се појавио до сада, или који
би се показао до краја ове буџетске године. Сма-
трајући ово, господо, као привремену меру, ми
очекујемо, да ће г. Министар финансија, прили-
ком израде новог буџета за 1933-34 годину, по-
тражити боља средства, којима ћемо моћи да мно-
ге и многе од ових ствари, које је Народно прет-
ставништво морало по сили прилика увести, по-
правимо, те да ћемо том приликом подвргнути овај
закон коренитој ревизији, трудећи се да отклонимо
све оне рђаве стране и незгоде како по привре-
дни промет и трговину тако и по све остало, за
које се буде констатовало, да су се услед овог
Закона појавиле.

Добра је страна овог Закона у томе, госпо-
до сенатори, што он погађа јаче потрошњу лук-
сузних предмета. У ово време кад су појединци
осиромашили, те су ограничени само на најоснов-
није животне потребе, па немају средстава ни
њих да подмире, врло је лепа појава да се опте-
рете јачом пореском стопом они имућни потро-
шачи који могу себи дозволити огромне издатке

на луксузне предмете, који не служе подмирењу неопходних потреба човекових. На тај начин, држава ће добити веће приходе, а они који су имућни и који троше скупе и луксузне ствари, они ће имати да за то своје задовољство, у корист општих интереса, и више да плате држави на име овог пореза. То ће на сваки начин утицати повољно и на наш биланс плаћања у иностранству.

Господо, у предлогу се предвиђа и ко ће утврдити који су то луксузни предмети. У многим приликама, које смо до сада имали, појам луксуза уопште није био тачно прецизиран, те се тешко сналазило у томе шта се управо има сматрати као луксуз. Често има предмета, који су луксуз за једног човека, док за другог представљају једну важну потребу, без које не могу нормално да живе и егзистирају. Има исто тако предмета, који се и сами по себи, посматрани објективно, без обзира на то ко их троши, могу оценити као предмети луксузне потрошње. Који предмети према овоме Закону долазе у предмете луксузне потрошње, имају да одреде споразумно Министар финансија и Министар трговине и индустрије.

Ја сам у Финансијском одбору скренуо пажњу г. Министру, па и сада мислим да то треба да учиним на овоме месту, да би требало да се о овоме саслушају коморе и друга удружења и заједнице, које су компетентне да могу дати о овоме своје мишљење, па тек да се на основу тога од стране Министра утврђује и одређује који се предмети сматрају луксузним.

Под притиском тешких финансијских прилика које сви увиђамо, ја вас молим, господо сенатори, да овај предлог, како га је примила Народна скупштина, и ви усвојите у нади, да ће убрзо настати боља времена, кад ћемо моћи да ревидирамо и овај, као и друге у нужди донете законе, те да отклонимо сва она незгодна и рђава дејства, која су се услед тога могла појавити по наш привредни живот уопште.

Сада изволите чути извештај одборски, који гласи:

Финансијски одбор Сената на данашњој седници својој узео је у претрес предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет, онакав какав га је Народна скупштина усвојила, и пошто је свестрано проучио у целисти и у појединостима, саобразно акту Сената од 10 августа 1932 године бр. 3329, подноси Сенату овај

ИЗВЕШТАЈ

Одбор налази, да порез на пословни промет сам по себи тешко може издржати озбиљну критику, јер врло мало испуњава оне услове, који се траже за добре и правичне порезе.

По природи својој непосредан порез, он у многоме носи карактер посредних пореза, и увек је показивао тежње да се превали на она лица, која од пореског обвезника робу преузимају, било ради непосредног трошења и употребе, било у циљу даље продаје и пуштања у промет.

Ако би преваливање овога пореза било омогућено, подиће га у крајњем случају потроша-

чи, што с погледом на његову природу као испосредног пореза није оправдано. Ако пак порез не би се могао превалити, имаће да га снесе они редови пореских обвезника, који су иначе порезима на радње, занимања, лични рад, итд. знатно оптерећени.

Са напред изложенога, Финансијски одбор може усвојити поднети законски предлог у уверењу, да је тражено повећање пореза на пословни промет **само једна привремена мера због тешких финансијских прилика у земљи**; и да ће Министар финансија, приликом израде новог буџета, имајући ово у виду, потражити друге правичније изворе државних прихода, и добити могућност да учини потребне измене овога Закона, којим ће се растерити они порески обвезници, за које је утврђено, да су доношењем овога Закона преоптерећени.

Одбор нема шта да примети на повећање овога пореза у погледу оптерећења луксузних предмета потрошње, но изјављује Господину Министру финансија своју жељу, да утврђивање оних предмета, који се имају сматрати као луксуз, врше Министри финансија и трговине као што је законским предлогом предвиђено, но да се то врши у споразуму са коморама и другим стручним телима, која би за ово била компетентна.

Са напред изложеног, Финансијски одбор Сената са апсолутном већином одлучио је, да препоручи Сенату да се овај законски предлог прими.

Господин сенатор Спира Хаџи-Ристић гласао је у Одбору противу овога предлога у начелу.

За извештај је одређен г. Милоје Ж. Јовановић.

Београд, 10 августа 1932 год.

П-претседник Одбора,
инж. Дака Поповић, с. р.

Секретар,
Др. Љубомир Томашић, с. р.

Чланови:

Др. Урош Десница, с. р.
Др. Ђуро Котур, с. р.
Др. Владимир Равнихар, с. р.
Др. Плој Мирослав, с. р.
Милоје Ж. Јовановић, с. р.
Виловић Осман, с. р.
Др. Емило Гаврила, с. р.
Бањанин Јово, с. р.
Др. Богдан Гавриловић, с. р.
Хаџи-Ристић Спира, с. р.
Др. Марко Костренчић, с. р.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић**:
Отвара се начелни претрес. Има реч г. Министар финансија.

Министар финансија **др. Милорад Ђорђевић**: Господо сенатори, као и поводом првога Закона, који сте малочас изволели изгласати, поводом овога Закона ја сматрам за потребно да извршим пријатну дужност, захваљујући вашем г. извештају на лепом експозеу, који вам је дао и који је мени у врло знатној мери олакшао труд.

Поводом жеља, које је Финансијски одбор изволео изнети у своме извештају, ја изјављујем,

да их узимам на знање и уверен сам, да ће Краљевска Влада, приликом израде буџета за наредну годину, настојавати и сама да или смањи стопе пореза на пословни промет, у колико то буду допуштале опште прилике и услови од којих буде зависила буџетска равнотежа у новом буџетском предлогу, или на који други начин, у колико постигнути финансијски ефекат ових стопа то буде омогућавао. Верујем да ће у томе погледу, а молим да и ви верујете, бити учињен максимум напора.

Поводом других жеља о саслушању извесних привредних корпорација ради утврђивања листе предмета, који се сматрају за луксуз, могу изјавити, да се већ сада све промене у самој уредби о извршењу тога Закона увек врше по саслушању надлежних комора. Тако ће се поступити и у овој питању. (Усклици: Живео!)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Јавно се за реч г. Спира Хаџи-Ристић. Има реч г. сенатор Хаџи-Ристић.

Спира Хаџи-Ристић: Господо сенатори, равнотежа буџетска мора се одржати. Освештано је правило, да у нормалним приликама приходи државни сваке године расту, тако да дефицити у тим годинама нису опасни, јер се могу покрити приходима из наредних година. У ненормалним приликама, као што је случај сада, дефицити су опасни, и зато је за похвалу што Господин Министар финансија после тромесечног буџетирања тражи нове приходе, да сузбије могући дефицит који би довео и сам буџет у питање. Усвојени закон о кованом сребрном новцу, добар је. Ковањем новца појачаће се скучени оптицај металног новца, а поред тога тиме се ствара један приход за државни фиск, који иде на неколико стотина милиона динара.

Предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет, не може остати без замерке. Пре свега, господо, промет није зарада, и према томе нема битних услова за опорезивање. Друго, господо, са овом порезом имате и ту аномалију, да један порески обвзаник, који закључи књиге са губитком, ослобођава се од плаћања порезе на течевину, док, међутим, мора да плати порез на промет. Треће, пошто је у Закону предвиђено преваљивање, јасно се види, да овај порез погађа најсиромашније слојеве нашег народа. То би се могло у неколико ублажити да овај порез обухвата само робу коју увозимо, јер оно што увозимо, махом је луксузна роба, а увоз се већином не односи на животне намирнице. Али порез на пословни промет обухвата и унутарњи промет, па је онда јасно као дан, да ће ово повећање највише погодити наш сиромашни сталеж. Рећи ћете да повећање од 1 на 2% није никакво повећање. Али, господо, на овој основици треба да се изради нова табела са свим предметима које има у обзир пословни промет. Ево примера: по данашњем закону брашно је било оптерећено са 2.2%, а сада биће оптерећено са 4.4%, а то значи, да ће на сваки цак доћи повишење од 10 динара; а то, господо, сада, у овим приликама, није тако опортуно. И онда даље.

Порез на пословни промет има за базу вредност робе, а то значи, да у колико је роба скуп-

ља у толико је порез на пословни промет све већи и већи.

Господин Министар финансија у Финансијском одбору изјавио је да он од овог повећања очекује један ефекат од сто двадесет милиона динара (Министар финансија др. Милорад Ђорђевић: За седам месеци). За осам или седам месеци. (Министар финансија др. Милорад Ђорђевић: Седам и по до седам месеци.) Видите, господо, оваква једна сума могла се добити и другим путем, а тај је пут повећањем стопе на основни порез и повећањем стопе на допунски порез. Вама је познато, господо, да је наш основни порез пропорционалан а допунски да је прогресиван. Кад би се ишло овим путем, онда би сви грађани пропорционално и прогресивно били оптерећени, а сада овим повећањем ми оптерећујемо само наше најсиромашније грађане.

Зато ја, господо, држим да се ми овога облика порезе ратосиљамо, него да се држимо принципа нашег Закона о непосредним порезима, који је савремен, а савремен је зато, што је пропорционалан и прогресиван. Зато ја, господо, овакав облик порезе не могу да примим, јер овај облик порезе ни у једном систему непосредних пореза није предвиђен, па чак и у нашем Закону о непосредним порезима овај се порез јавља као једна привремена мера, али, као што знате, оно што је код нас привремено то остаје разуме се и вечито. И зато ја, господо, поново понављам: ја сам у принципу против оваквог облика порезе и зато ћу гласати у начелу против овог предлога.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Нико се више не јавља за реч. Према томе, закључујем претрес у начелу. Приступамо решавању. Молим господина секретара да изврши прозивку. Господа сенатори који гласају за овај законски предлогу у начелу, гласаће „за“, а господа која гласају против тога, гласаће „против“.

Секретар др. **Иван Гмајнер** прозива господу сенаторе да гласају, и они су гласали овако:

Алибеговић Асим отсутан; Алкалај др. Исак отсутан; Арнаутовић Шериф за; Бањанин Јово за; Богојевић Васа за; Видаковић Анту за; Виловић Осман за; Вујић Павле отсутан; Вукчевић др. Станојло отсутан; Гаврила др. Емило за; Гавриловић др. Богдан за; Гај Људевит за; Глушац др. Васо отсутан; Гмајнер др. Иван за; Грасл др. Георг отсутан; Десница др. Урош за; Добринић Петар за; Драговић Милутин отсутан; Ђирлић Петар отсутан; Ивковић др. Момчило за; Илићановић Димитрије за; Јалжабетовић Томо за; Јанковић Стјепан за; Јовановић Ж. Милоје за; Карамехмедовић др. Хамдија за; Ковачевић Томо отсутан; Костић Петар отсутан; Костренчић др. Марко за; Котур др. Ђура за; Кукуљевић-Сакцински Фран за; Љубибратић др. Сава за; Мажуранић др. Желимир отсутан; Мајстровић др. Иван отсутан; Марјановић Милан отсутан; Махмутбеговић Сефедин за; Мићић др. Мића отсутан; Михалчић Стеван за; Муфтић Салем за; Нешковић Јован за; Новак др. Фран за; Обрадовић Паја отсутан; Павелић др. Анте за; Плој др. Мирослав за; Поповић Дака за; Поповић Матија за; Поповић Милан отсутан; Равнихар др. Влади-

мир за; Радовановић Крста отсутан; Радуловић Марко за; Рајар др. Јанко отсутан; Рожић др. Валентин за; Самуровић Јанко за; Симоновић Милан отсутан; Смиљанић Крста отсутан; Станковић Јован за; Сулејмановић др. Џафер за; Теслић Петар отсутан; Тимотијевић Коста отсутан; Томашић др. Љубомир за; Томић Светозар отсутан; Тринајстић др. Динко за; Убавић Павле за; Франгеш др. Отон отсутан; Хаџи Бошковић Трајко за; Хаџи-Ристић Спира против; Хрибар Иван за; Цветковић Јордан за; Церовић Гаврило отсутан; Шверљуга др. Станко отсутан; Шиловић др. Јосип за; Шола Атанасије за; Шуперина др. Бењамин отсутан.

После гласања.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Изволите чути, господо, резултат гласања. Гласало је свега 45 госпoде сенатора, и од тога броја 44 гласало је „за“, а један је гласао против овог законског предлога. Према томе, објављујем, да је Сенат примио у начелу предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет.

Прелазимо на претрес у појединостима. Нико се не јавља за реч. Молим г. известноца да прочита § 1. законског предлога. Гласаће се седењем и устајањем.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита наслов и § 1 законског предлога. (Види састанак XXXV).

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Стављам на гласање § 1. Она госпoда, која су за то, да се § 1 прими, како је прочитан, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Сви седе). Сви седе. Према томе објављујем да је § 1 примљен. — Изволите читати § 2.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита § 2. (Види саст. XXXV.) Овде има једна погрешка. Овде стоји: „Интелектуални радници побројани у § 42 Закона о непосредним порезима од 8-II-1928 године у другој групи под тач. а) и б) дужни су водити књиге да им целокупан прошлогодишњи промет... и т. д.“ Овако нема никаквог смисла. Овде треба да стоји место речи „да“ реч „кад“.

Министар финансија др. **Милорад Ђорђевић:** То ће бити погрешка у препису. Треба да стоји: „кад им целокупан прошлогодишњи промет...“

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Стављам на гласање § 2. Госпoда која су за то да се § 2. прими, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Сви седе.) Сви седе. Објављујем да је § 2. примљен. — Изволите чути § 3.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита § 3. (Види саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Стављам на гласање § 3. Госпoда која су за то да се § 3 прими, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Сви седе.) Сви седе. Објављујем да је § 3. примљен. — Изволите чути § 4.

Известилац **Милоје Ж. Јовановић** чита § 4. (Види саст. XXXV.)

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Стављам на гласање § 4. Госпoда која су за то да се § 4 прими, нека изволе седети, а која су против, нека изволе устати. (Сви седе.) Пошто сви седе, објављујем да је § 4 примљен. Према томе, објављујем, да је Сенат примио и у појединостима предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет од 31 јануара 1922 године и Закона о изменама и допунама Закона о скупном порезу на пословни промет од 28 марта 1931 године.

Прелазимо на коначно решавање о овом законском предлогу у целини. Гласаће се поименично. Госпoда сенатори који су за то да се овај законски предлог прими у целини, гласаће са „за“, а госпoда која су против, гласаће са „против“. Молим г. секретара да изврши прозивку госпoде сенатора.

Секретар др. **Иван Гмајнер** прозива госпoду сенаторе да гласају, и они су гласали овако:

Алибеговић Асим отсутан; Алкалај др. Исак отсутан; Арнаутовић Шериф за; Бањанин Јово за; Богојевић Васа за; Видаковић Антуц за; Виловић Осман за; Вујић Павле отсутан; Вукчевић др. Станојло отсутан; Гаврила др. Емило отсутан; Гавриловић др. Богдан за; Гај Људевит за; Глушац др. Васо отсутан; Гмајнер др. Иван за; Грасл др. Георг отсутан; Десница др. Урош за; Добринић Петар за; Драговић Милутин отсутан; Ђирлић Петар отсутан; Ивковић др. Момчило отсутан; Илићановић Димитрије за; Јалжабетић Томо за; Јанковић Стјепан отсутан; Јовановић Ж. Милоје за; Карамехмедовић др. Хамдија за; Ковачевић Томо отсутан; Костић Петар отсутан; Костренчић др. Марко за; Костур др. Ђура за; Кукуљевић Сакцински Фран за; Љубибратић др. Сава за; Мажураић др. Желимир отсутан; Мајстровић др. Иван отсутан; Марјановић Милан отсутан; Махмутбеговић Сефедин за; Мићић др. Мића отсутан; Михалцић Стеван за; Муфтић Салем за; Нешиковић Јован за; Новак др. Фран за; Обрадовић Паја отсутан; Павлић др. Анте за; Плој др. Мирослав за; Поповић Дака за; Поповић Матија за; Поповић Милан отсутан; Равнихар др. Владимир за; Радовановић Крста отсутан; Радуловић Марко за; Рајар др. Јанко отсутан; Рожић др. Валентин за; Самуровић Јанко за; Симоновић Милан отсутан; Смиљанић Крста отсутан; Станковић Јован за; Сулејмановић др. Џафер за; Теслић Петар отсутан; Тимотијевић Коста отсутан; Томашић др. Љубомир за; Томић Светозар; отсутан; Тринајстић др. Динко за; Убавић Павле за; Франгеш др. Отон отсутан; Хаџи Бошковић Трајко за; Хаџи-Ристић Спира против; Хрибар Иван за; Цветковић Јордан за; Цветковић Гаврило отсутан; Шверљуга др. Станко отсутан; Шиловић др. Јосип за; Шола Атанасије за; Шуперина др. Бењамин отсутан.

После гласања.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:** Изволите, госпoдо, чути резултат гласања. Гласало је свега 42 сенатора, од којих је 41 гласао „за“, а 1 је гласао „против“.

Према томе, објављујем да је Сенат примио у целини предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезу на пословни промет од 31. јануара 1922 године и Закона о изменама и допунама Закона о скупном порезу на пословни промет од 28 марта 1931 године.

Изводите, господо сенатори, чути извештај Административног одбора о рачунима Сената за друго тромесечје ове, 1932 године, упућен Сенату у смислу § 128 Закона о пословном реду у Сенату.

Молим г. секретара да изволи прочитати извештај.

Секретар др. Иван Гмајнер чита:

С Е Н А Т

Краљевине Југославије
Административни одбор
Бр. 63.

10 августа 1932 год.
у Београду.

СЕНАТУ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

У смислу § 128 Закона о пословном реду у Сенату, Административном одбору је част поднети Сенату тромесечни извештај о рачунима Сената за друго тромесечје ове 1932 године т. ј. за месеце април, мај и јуни, у следећем:

Буџетом државних расхода и прихода Краљевине Југославије за 1932/33 годину (страна 6 Глава Народно претставништво) на личне и материјалне издатке Сената одобрена је сума од динара 11.530.040.

Према томе дванаестина износи динара 960.835.—

На рачун овога буџета Сенат је за подмирење својих потреба повлачио из касе Министарства финансија следеће суме:

За април 1932 године:

24 марта 1932 г. динара 700.000.—
20 април 1932 г. динара 260.835.— Дин. 960.835.—

За мај 1932 године:

26 априла 1932 г. динара 100.000.—
27 априла 1932 г. динара 100.000.—
30 априла 1932 г. динара 500.000.—
14 маја 1932 г. динара 260.835.— Дин. 960.835.—

За јуни 1932 године:

30 маја 1932 г. динара 500.000.—
15 јуна 1932 г. динара 250.000.—
21 јуна 1932 г. динара 210.835.— Дин. 960.835.—

Свега повучено за прво тромесечје динара 2.882.505.—

Од ове суме издато је и то:

У току месеца априла динара 629.094,99
У току месеца маја динара 654.319,32
У току месеца јуна дин. 798.455,70— 2.081.869,98
Остало неутрошено динара 800.635,02.

Горе поменута сума издата у току месеца априла, маја и јуна 1932 год. у дин. 2.081.869,98 утврђена је на следеће буџетске партије:

Парт. 4) Лични расходи: дневнице сенатора, сенаторских одбора, додатци на положај Претседнику, Потпретседницима и секретарима Сената

за април дин. 447.465.—
за мај дин. 396.915.—
за јуни дин. 512.600.—
Дин. 1.356.980.—

Парт. 5) Лични расходи, плате и дневнице особљу адм. чиновницима, стенографима и помоћн. дактилогр. писарима, преписвачима, служитељима, привр. пензионерима и осталим службеницима као и за повишицу плата особљу:

за април дин. 155.300.—
за мај дин. 94.060.—
за јуни дин. 126.650.—
Дин. 376.010.—

Парт. 6) Додатци на скупоћу:

за април дин. —
за мај дин. 16.340.—
за јуни дин. 16.480.—
Дин. 32.820.—

Парт. 7) Материјални расходи: путни и подвозни трошкови за сенаторе, за делегације у земљи и на страни и за учешћа у свечаностима у земљи и на страни:

за април дин. —
за мај дин. 500.—
за јуни дин. 5.973,20
Дин. 6.473,20

Парт. 8) Управни трошкови: набавка канц. матер. и намештаја, огрев, осветљење, инсталације, штампање стенографских бележака, зак. пројеката и извештаја, књига, рачуна, депеше, таксе, телефони, вода, сметљивост, ситне оправке, куповина књига, новина, списа страних и домаћих, хонорари и специјалне награде, помоћ хуманим установама, корпорацијама, разним лицима, одело за послугу, погребни трошкови у случају смрти сенатора, пренос и подвоз разних ствари, путни трошкови особља, одржавање чистоће и др.:

за април дин. 17.305,96
за мај дин. 137.480,32
за јуни дин. 127.728,50
Дин. 282.514,78

Парт. 9) За одржавање аутомобила по чл. 6 Правилника о употреби држ. путн. аутомобила:

за април дин. 9.024.—
за мај дин. 9.024.—
за јуни дин. 9.024.—
Дин. 27.072.—
Свега динара 2.081.869,98

У исто време Административном одбору је част известити Сенат, да су месечни прегледи касе за април, мај и јуни 1932 год., а у смислу прописа параграфа 128 Закона о пословном реду у Сенату, извршени од стране одређених чланова Одбора г. г. Момчила Ивковића, Људевита Гаја, и Фран Кукуљевића-Санкцијског, који су својим потписима утврдили да је стање касе тачно и исправно.

Према свему овоме, Административном одбору је част умолити Сенат да овај извештај прими к знању.

Административни одбор

Потпретседник,
Др. М. К. Ивковић, с. р.

Фран Кукуљевић-Сакцински, с. р.
Људевит Гај, с. р.
Иван Хрибар, с. р.
Јов. Бањанин, с. р.
Прота Матија Поповић, с. р.
Перо Ђирлић, с. р.

Потпретседник **Јован Алтипармаковић:**
Прима ли Сенат на знање овај извештај Административног одбора? (Прима). Објављујем да је Сенат примио на знање овај извештај Административног одбора.

Господо сенатори, Народна скупштина упутила нам је предлог Закона о изменама и допунама у Закону о државној трошарини. Овај је предлог законски у Народној скупштини претресен као хитан. Молим г. секретара да прочита акт Народне скупштине.

Секретар др. Иван Гмајнер чита:

Народна Скупштина Краљевине Југославије

Бр. 9664
10. VII-1932 год.
у Београду

Господине Претседниче,

Част ми је известити Вас, да је Народна скупштина на свом 52 редовном састанку, одржаном 10 августа 1932 године, коначно усвојила предлог Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини, поднет јој од стране Господина Министра финансија на основи овлашћења датог му Указом Њ. В. Краља од 4 августа 1932 године.

Извештавајући Вас о предњем мени је част, Господине Претседниче, на основи чл. 64 Устава и параграфа 66 Закона о пословном реду у Народној скупштини, доставити Вам дефинитиван текст овога законскога предлога онако, како је усвојен у Народној скупштини, као и оригинал Указа о овлашћењу за подношење Народног представништву поменутог законског предлога, — с молбом на Ваш даљи поступак.

У исто време част ми је известити Вас, Господине Претседниче, да је овај законски предлог у Народној скупштини претресен као хитан.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Претседник
Народне скупштине,
Др. К. Кумануди, с. р.

Господину

Др. Анти Павелићу,
Претседнику Сената

Београд

Народна скупштина Краљевине Југославије
сазвана Указом од 23 септембра 1931 године у

ванредан сазив за 7 децембар 1931 године на своме 52 редовном састанку, одржаном 10 августа 1932 године у Београду, решила је,

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о

Изменама и допунама Закона о државној трошарини, који гласи:

§ 1.

У тач. 1. под а) члана 72 Закона о државној трошарини место: „655“ ставити: „805“, а место: „625“ ставити: „750“.

Повећану државну трошарину на шећер из тач. 1 а) под I од 1.50 дин. за сваки килограм има да сноси фабрика шећера са 0.75 дин. а потрошачи са 0.75 дин.; а на шећер из тач. 1 а) под II од 1.25 дин. за сваки килограм има да сноси фабрика шећера са 0.65 дин., и потрошачи са 0.60 динара.

У истој тачци под б) место: „200“ ставити: „400“.

На дан ступања на снагу овога закона извршиће се попис количина шећера у промету код великопродаваца и малопродаваца и наплатити повишена трошарина од 1.50 дин. на шећер из тач. 1 а) под I, а 1.25 дин. на шећер из тач. 1 а) под II, а 2.— дин. на шећер из тач. 1 под б) за сваки килограм. Количине испод 5.— кг. не долазе у обзир.

§ 2.

После тачке 7 чл. 72 Закона о државној трошарини додаје се нова тачка 7 а), која гласи:

„7 а). —

1) На електричну струју употребљену за осветљење плаћа се за сваки киловатчас дин. 0.70.

2) На електричну струју употребљену за терање мотора и разних других инсталација плаћа се за сваки киловатчас до 1000 киловатчасова по дин. 0.10; а преко 1000 киловатчасова за сваки киловатчас по 0.05 динара.

1. Напомена. За осветљење тргова, улица, трамваја, железничких вагона, лађа, исто тако за електричну струју за моторну снагу за терање трамваја, водовода, општинских плинара, електричних централа, као и за осветљење наведених инсталација, неће се плаћати државна трошарина; али електрична енергија употребљена за предње циљеве мора у централи или иначе пролазити кроз засебан струјомер.

Исто тако неће се плаћати државна трошарина на струју употребљену за електрохемијске сврхе, у колико се употребљава као сировина.

2. Напомена. На електричну струју произведену у сопственим инсталацијама за осветљење или за моторну снагу плаћа се државна трошарина из тач. 7 а) чл. 72 Закона о државној трошарини, али струја за моторну снагу мора у централи или иначе пролазити кроз засебан струјомер.

3. Напомена. Државну трошарину на електричну струју наплаћиваће предузеће од потрошача струје са наплатом струје, а полагаће у државну благајну најдаље до конца месеца, који следује месецу у коме је струја потрошена.

Предузеће ће полагати износ трошарине по нарочитом списку, који ће оверити надлежни одељак финансијске контроле.

4. Напомена. Тамо где се струја за електрично осветљење од стране предузећа продаје отсеком у паушалним месечним износима, државну трошарину плаћаће предузеће по струјомеру а по одбитку процента на губитак струје у електричним водовима, који ће се правилником утврдити.

5. Напомена. Струјомери којима се мери потрошња електричне струје подлеже прописима контроле мера, а свака повреда пломбе мора се одмах пријавити надлежном контролном органу.

6. Напомена. Одвајање електричне струје ван струјомера, као и свако утицање споља на струјомер, да не показује праву потрошњу, кажњава се као кријумчарење.

7. Напомена. Ко намерно повреди пломбу на струјомеру казниће се са 100—1000 динара, у колико није учињена кривица из претходне напомене“.

§ 3.

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама“.

10 августа 1932 године

Београд.

(М. П.).

Претседник

Народне скупштине,

Др. К. Кумануди, с. р.

Секретар,

Д. Станојевић, с. р.

Потпретседник Јован Алтипармаковић:

Молим Господина Министра финансија да се изјасни да ли остаје при тражењу хитности. Има реч г. Министар финансија.

Министар финансија др. Милорад Ђорђевић: У име Краљевске Владе, молим Сенат да и овај законски предлог изводи огласити за хитан и упутити га одмах Финансијском одбору, како би у најкраћем могућем року био готов. Он је, у ствари, саставни део целокупног блока, из кога држава треба да добије ванредне приходе за покриће својих расхода. Из тих разлога, овај законски предлог треба да што пре ступи на снагу.

Потпретседник Јован Алтипармаковић: Господо, о овоме захтеву г. Министра финансија одмах ћемо гласати. Она господа сенатори који су за тражену хитност, изволеће седети, а она господа која су против тога, изволеће устати. (Сви седе.) Пошто сви седе, објављујем да је Сенат примио да се овај законски предлог претресе у Сенату као хитан.

У смислу § 65 Пословника, треба одредити Финансијском одбору рок у коме има да заврши свој посао и поднесе извештај. Предлажем да тај рок буде до сутра у 3 часа по подне. Прима ли Сенат овај предлог? (Прима). Објављујем да је овај предлог примљен.

Ја ћу, господо, са вашим пристанком ову седницу закључити. Идућу седницу заказујем за сутра, у 5 часова по подне, са дневним редом:

Претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу Закона о изменама и допунама Закона о државној трошарини. Прима ли Сенат овај дневни ред? (Прима). Објављујем да је предложени дневни ред усвојен и данашњу седницу закључујем.

— Седница је закључена у 20.15 часова. —